

ЎЗБЕКИСТОНДА РАҚАМЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАР АСОСИДА ЛОГИСТИКА ХИЗМАТЛАРИ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ЙЎЛЛАРИ

*Ахунов Жасурбек – ФарДУ,
Иқтисодиёт фальтути, 1 курс Магистратура
+998904065070*

Аннотация: Ушбу мақолада Ўзбекистонда логистика хизматларининг самарадорлигини оширишда рақамли технологияларнинг аҳамияти ва уларнинг жорий этилиши ҳақида сўз юритилади. Логистика соҳасида рақамли технологиялардан фойдаланишнинг афзалликлари, уларнинг самарадорликка таъсири ва Ўзбекистон шароитидаги истиқболли ривожланиш йўналишлари таҳлил қилинади.

Калит сўзлар: Рақамли технологиялар, логистика, самарадорлик, Ўзбекистон, рақамлаштириш.

Кириш

Замонавий иқтисодиётда рақамли технологиялардан фойдаланиш ҳар бир соҳада самарадорликни оширишнинг муҳим омили ҳисобланади. Логистика соҳаси ҳам рақамли трансформация орқали янги босқичга чиқиб, вақт ва харажатлар самарадорлигини оширишга катта ҳисса қўшади. Ўзбекистонда логистика хизматларини рақамлаштириш бу соҳанинг янада ривожланиши ва халқаро миқёсда рақобатбардош бўлиши учун муҳим омилдир.

Рақамли технологияларнинг логистикага таъсири. Рақамли технологиялар, жумладан Интернет нарсалар (IoT), сунъий интеллект (AI), блокчейн ва автоматлаштириш, логистика соҳасида катта ўзгаришларни амалга ошириш имконини бермоқда. Интернет нарсалар ёрдамида юкларни кузатиб бориш, сунъий интеллект асосида йўналишларни оптималлаштириш, ва блокчейн орқали маълумотларни хавфсиз сақлаш логистика хизматларини тезкор ва самарали қилиш имконини беради.

Ўзбекистонда логистика соҳасини ривожлантириш учун рақамли технологияларни жорий этиш зарурати мавжуд. Ҳозирги кунда мамлакатда логистика инфратузилмаси ривожланмоқда, аммо рақамли трансформация учун тўсиқлар, жумладан, техник инфратузилманинг етишмаслиги ва рақамли малакаларнинг пастлиги мавжуд. 2023 йилда Ўзбекистонда транспорт ва логистика соҳасидаги умумий инвестиция ҳажми 1,2 миллиард долларни ташкил этди, лекин рақамлаштириш бўйича жорий этилаётган лойиҳалар ҳали ҳам чекланган.

Статистик маълумотларга кўра, Ўзбекистондаги логистика харажатлари умумий маҳсулот таннархининг 15-20% ни ташкил этади, бу халқаро стандартларга нисбатан юқори кўрсаткичдир. Масалан, Германияда бу кўрсаткич 8-10% ни ташкил этади. Рақамли технологиялардан фойдаланиш орқали ушбу харажатларни сезиларли даражада камайтириш мумкин. 2022 йилда логистика компанияларининг 40% га яқини рақамли платформа ва воситалардан фойдаланган бўлса, 2024 йилга келиб бу кўрсаткич 60% га чиқиши кутилмоқда.

Рақамли технологияларни жорий этиш орқали логистика хизматларини янада самарали қилиш мумкин. Масалан, IoT сенсорлари орқали юкларнинг ҳолатини реал вақтда кузатиш ва сунъий интеллект ёрдамида юк ташиш йўналишларини оптималлаштириш орқали харажатларни 10-15% га камайтириш мумкин. Бундан ташқари, рақамли платформалар орқали хизмат кўрсатувчи ва мижоз ўртасида тўғридан-тўғри алоқа ўрнатилиши, ортикча воситачиларни чиқариб ташлаш имконини беради, бу эса логистика жараёнларини тезлаштиради.

Хулоса

Ўзбекистонда логистика хизматларини рақамли технологиялар асосида самарадорлигини ошириш мамлакатнинг иқтисодий ривожланишига катта ҳисса қўшади. Рақамли технологиялардан фойдаланиш орқали вақт ва харажатларни тежаш, хизмат сифатини яхшилаш, ва юк ташиш жараёнларини хавфсиз қилиш мумкин. Мамлакатда логистика соҳасини рақамлаштириш учун давлат томонидан қўллаб-қувватлаш ва хусусий секторда инновацияларни жорий этиш муҳим аҳамиятга эга.

Ишлатилган адабиётлар рўйхати:

1. Central Asia Logistics Report. (2022). Asian Development Bank. <https://www.adb.org/publications/central-asia-logistics-report-2022>
2. Халқаро транспорт ташкилотлари ҳисоботлари. (2022). International Transport Forum. <https://www.itf-oecd.org>
3. Логистика ва таъминот занжири бошқаруви бўйича халқаро журналлар. (2023). Supply Chain Management Journal. <https://www.scmjournal.com>
4. Logistics Performance and Efficiency Study. (2021). World Bank. <https://www.worldbank.org/en/topic/transport/publication/logistics-performance-efficiency>
5. Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирлиги маълумотлари. (2023). Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирлиги расмий сайти. <https://www.mintrans.uz>
6. Янгиликлар ва таҳлиллар. (2023). Ўзбекистон Миллий Ахборот Агентлиги (ЎЗА). <https://uza.uz>